

BISERICA și ȘCOLA.

Foia bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacțiunii

„BISERICA și ȘCOLA.“

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Congresul național-bisericesc electoral.

Cuvântul de deschidere

al P. S. S. D-lui Episcop Ioan Mețianu.

(Sedința I.)

— 17/29 Decembrie.

Preasfințite Domnule Episcop!

Preaonorați Domni Deputați!

Un eveniment trist și dureros, pentru noi și biserică noastră, ne-a intrunit, la timp neobicinuit, în acest congres național bisericesc. Este cunoscutul eveniment al încetării din viață a bunului și prea demnului nostru Archiepiscop și Metropolit Miron Romanul, carele după o înțeleptă păstorie și deamă conducere a bisericii noastre naționale, în timp de 24 ani, la 4/16 Octombrie a. c., a adormit în Domnul, lăsând biserică în mare doliu, când avea mai mare lipsă de dânsul.

Cunoscută fiind stima și reverința clerului și poporului nostru către memoria în etern binecuvântată a fericitului reposat, cred a conveni și cu dorința D-Văstre, Domnilor deputați, când vă rog să dăm și la acest loc, espresiune acelei stime și reverințe, precum și adâncei noastre condolențe, prin ridicare de pe scaune, dîcînd: „Dumnezeu să-l odihnească!“

Prin acel trist și dureros eveniment, devenind în vacanță scaunul arhiepiscopesc-metropolitan, ne-am intrunit acum în acest congres național-bisericesc, Domnilor deputați, cu marea și frumoasă misiune de a îndeplini veduvitul scaun arhiepiscopesc-metropolitan, prin alegere liberă, deamă de noi și de biserică noastră.

Dacă vom considera, Dlor deputați, că noi trăim în și prin biserică, că prin urmare sôrtea noastră este strins legată de a bisericii noastre străbune, cum și că sôrtea acesteia este condiționată dela o bună și înțeleptă conducere, atunci tot mai mult ne vom convinge, cât de măreț și de prețios este pentru noi

dreptul de a ne alege înșine, pe capii nostri bisericesti, și totodată vom mai înțelege și eterna recunoscință, cu care datorim celor ce ne-au câștigat și ne-au fericit cu acel măreț drept, între cari mult mai pre sus de toți este Maiestatea Sa prea gloriiosul nostru Impărat și Rege apostolic Francisc Iosif I., a cărui recunoscință, eternă va rămâne în sufletul clerului și poporului nostru.

De altă parte iarăși se nu perdem din vedere, Dlor deputați, că precât este de măreț și de prețios acel drept, pe atât este și răspunderea întrebunțării lui de mare și gravă, și înaintea lui Dumnezeu și înaintea omenilor. De aceea și privirea tuturor aior nostri, din toate părțile estinsei noastre metropolii, este îndreptată spre noi, și mai ales spre D-văstră, Dlor deputați, ca spre cei învestiți cu dreptul de alegere, dorind să afe, cum vă împliniți acea mare și frumoasă chemare.

Deși înțelepciunea D-văstră este destulă garanță pentru o înțeleptă rezolvire a problemei ce Vă stă înaintea: totuși locul ce-l ocup eu în acest moment, mă îndemnă a Vă ruga, ca pre niște fii și frați iubii în Domnul, ca, avînd în vedere numai interesul cel mare al bisericii, importantul act electoral, să-l sevărșiți în dragoste și bună înțelegere, spre mărirea lui Dumnezeu și salutea bisericii străbune.

Dar fiindcă la o asemenea lucrare măreță, pe lângă nisuița și voința noastră, se mai cere și darul și ajutorul cel puternic al lui Dumnezeu, rugînd și din acest loc pre bunul Dumnezeu să ne binecuvinte și cu acel dar și ajutoriu ceresc, inspirîndu-ne duhul înțelepciunii, al bunei înțelegeri și al dragostei, ca să lucrăm numai cele bune și folositoare sfintei sale biserici, declar sesiunea congresului nostru național-bisericesc electoral, convocată aici pe astăzi, — de deschisă.

Răspunsul

deputatului Dr. *Alexandru Mocsonyi*.

Preasfinția Ta!
Părinte Episcópe!

Din increderea st. mei colegi, mie mi-s'a rezervat onórea a răspunde în numele congresului, la cuvântarea de deschidere a P. S. Tale.

În îndeplinirea acestei încredințări onorifice, îmi servesc spre bucurie a puté constata mulțămirea generală, ce a produs-o această cuvântare bine simțită. În deosebi adanc impresionati am fost de cuvintele căldurose, ce le-ai dedicat piei memorii a mult jeliului nostru arhiepiscop și metropolit Miron.

Congresul nici n'a întârziat a-și împlini trista, dar sacra datorință a sa, când el, la părintescul îndemn al P. S. Tale, încă în decursul acestei cuvântări de deschidere a manifestat și din a sa parte doliul profund, în care fu îmbrăcată întregă metropolia, prin trecerea la cele eterne a mult iubitului și neuitatului nostru cap bisericesc.

Nobila și simpatica iconă a acestui arhiepăstor distins, trăește încă viu în inimile noastre ale tuturor. Spirit superior, caracter nobil și desinteresat, fiu devotat cu totă ființa sa națiunii și bisericii sale, credincios Tronului și patriei, el a cărmuit, între împregiurări grele, aprópe un pătrar de secol biserica sa, cu multă înțelepciune, cu o scrupulosă iubire de dreptate, cu totă blândeța și abnegațiunea creștinăscă, iar în apărarea intereselor mult periclitare ale bisericii, el a dovedit totdeauna, și în momentele critice, bărbăție, demnitate și tact. Astfel fericitul în domnul și-a asigurat un loc neperitor în inimile noastre ale tuturor, dar nu numai în inimile noastre, ci el și-a asigurat un loc distins, binemeritat, și în istoria bisericii.

Iar noi, par'că am fi earăși mai viu cuprinși de sentimentele noastre de durere chiar în momentul, când ne-am întrunit la acest congres extraordinar electoral, ca să întregim scaunul vacant al metropoliei. Lucru de altmîntrelea firesc.

Perdere mare ce am suferit-o o simțim éráși mai viu, știm s'o apreciam mai bine în totă mărimea ei, chiar în acele momente, când stăm preocupați de gândul și dorul, ca să găsim pe cel mai chemat, pe cel mai demn succesor în această, cea mai înaltă demnitate în biserica noastră.

Sub impresiunea acestor preocupățiuni, ni-se presentă totodată și însemnătatea, gravitatea actului electoral, ce ne stă înainte.

P. S. Ta nici n'ai omis a deștepta atențiunea noastră în această direcțiune, n'ai întrelăsat a releva și întona importanța acestui act, iar eu cred a fi sigur de consimțământul general al congresului, când Te asigur pe P. S. Ta, că noi toți suntem serios pătrunși de înalta importanță a acestei alegeri. Nici că s'ar putea altfel.

În viața bisericii abia este un act mai momentos, decât alegerea capului ei.

Negreșit, prosperarea bisericii depinde de salutară conlucrare a tuturor factorilor ei, dar' dintre acestia, fără îndoială, factorul principal este totdeauna capul bisericii. El dă așa ținând directiva întregii dezvoltări a vieții bisericesci; individualitatea sa determină în mare parte caracterul general al acestei dezvoltări și spiritul lui devine spiritul dominant în biserică.

Înalta importanță a acestei alegeri ni-se presentă însă într'un grad potențat, dacă luăm în considerare cea-ce P. S. Ta cu tot dreptul ai întonat, că biserica este cel mai însemnat și cel mai puternic factor cultural al poporului nostru. Ei aparține cultura celor mai înalte interese ideale ale poporului nostru, cultura *intereselor sale religioase, morale, naționale și patriotice*, și nu există putere pământăscă, care ar fi în stare se desvólte în serviciul acestor bunuri ideale ale vieții, asupra întregii gândiri și simțiri a poporului nostru, asupra întregii sale vieți sufletești, o influință atât de adâncă, atât de puternică, atât de binecuvântată — ca și biserica.

Acastă înaltă potență culturală a bisericii, constituie deci propriaminte valoarea neprețuibilă, ce o are autonomia ei pentru popor și stat; căci biserica numai în deplina ei libertate, în deplina posesiune a autonomiei sale, este în stare să împlinescă în deplină măsură divina sa misiune culturală, spre fericirea poporului și a patriei.

Și într'adevăr fericiți ne putem numi putend constata faptul, că principiile fundamentale ale acestei autonomii, sunt pe deplin, în modul cel mai perfect, acomodate înaltei misiuni culturale a bisericii.

Ca și o piramidă puternică pe base largi, așa se ridică organismul acestei autonomii, pe bazele cele mai late ale sinodalității în treptata sa clădire, și un spirit blând, spiritul vechiu creștinesc, spiritul patriarhal, încăldește întreg acest organism de jos până sus, în culmea sa. Clerul și poporul, preoți și mireni, stau pe toate punctele în contactul cel mai intim unii cu alții, și prin neconținuta cooperare a acestor două elemente constitutive ale bisericii, decurge întregul ei proces vital. În această autonomie vedem spiritul modern democratic cu spiritul vechiu creștinesc patriarhal. spiritul libertății cu spiritul autorității, spiritul progresului pe toate terenele cu spiritul unui conservatism înțepenit în toate așezămintele neștrămutavere ale bisericii, — aici vedem toate aceste principii și direcțiuni, la aparență atât de contrare, într'o legătură atât de fericită, cum ea mai fericită nici că s'ar mai puté închipui, și cum ea, de fapt, nu se póte găsi la nici o altă biserică.

În acest admirabil, armonios organism al autonomiei, se razimă deci înalta potență culturală a bisericii.

Și dacă la contemplarea acestei autonomii deoparte involuntar ni-se îmbulzesc cuvinte de gratitu-

dine pe buzele noastre, cuvinte de grațitudine cum le aușirăm de pe buzele P. S. Tale, cuvinte de grațitudine pentru imortalul și genialul întemeietor al străvechei noastre metropolii și autonomiei ei, — cuvinte de grațitudine și încă în locul prim, pentru preagrațiosul nostru Monarch, care în cunoscuta Sa preingrijire părintescă pentru pururea credinciosul Său popor român drept mărturisitor, a ordonat preagrațios reînființarea acestei metropolii și a sancționat preagrațios statutul ei organic, — în fine cuvinte de grațitudine și pentru acei bărbați de stat, conduși de un patriotism luminat, la a căror indemn s'a inarticulat în legea țării restabilirea și autonomia metropoliei noastre; atunci de altă parte ni-se impune, tot așa de involuntar, totodată și marele adevăr, care nicăiri și nici-când n'ar trebui să se pierdă din vedere, adevărul, că *nimenia* nu poate păcătui în contra bisericii și în contra așezămintelor sale neștrămutavere, în contra libertăților și drepturilor autonome garantate prin lege, fără a păcătui totodată și în contra adevăratelor interese culturale ale poporului nostru, fără a păcătui totodată și în contra intereselor vitale însăși ale patriei.

Astfel pătuns de sublima, ceresca misiune culturală a bisericii, astfel pătuns de neprețuibila importanță a autonomiei pentru biserică, congresul nu poate lipsi a sta la înălțimea chemării sale, când vorba e de exercitarea unui drept cardinal al acestei autonomii, când vorba e de alegerea arhiepiscopului și metropolitului Românilor dreptcredincioși din Ungaria și Transilvania, când vorba e de alegerea capului sfintei noastre biserici.

Negreșit între împregiurări, tocmai un astfel de act electoral, poate să deștepte și unele ambițiuni personale, în sine dór' și îndreptățite, poate să ducă în tentațiune chiar și niște interese particulare, dar despre una pare-mi-se nu încapă îndoială, că și într'un astfel de cas, ori-ce interes personal sau particular, fără șovăire și cu totă abnegațiunea îndatorită, s'ar subordina interesului comun al bisericii, căci fiecare dintre noi știe, că singur numai interesul comun al bisericii constituie adevărată legătură de unire, ér în unire constă puterea bisericii.

De aceea cred, că având a răspunde la cuvintele părintești, în cari P. S. Ta cu atâta căldură a inimii apelezi la bunăînțelelegerea noastră și ne admoniezi la unirea frățescă, îmi va fi permis a da expresiune firmei mele speranțe, că congresul va îndeplini mărețul act electoral în cea mai deplină unire frățescă a membrilor sei. O astfel de alegere ar însemna un triumf moral al bisericii, un triumf, care ar înălța toate inimile în sînul bisericii, și ar produce o impresiune imponentă în toate părțile afară de biserică. N'aș putea deci să-mi încheiu mai bine cuvintele, decât cu dorința ferbinte: Dee ceriul, ca congresul să celebreze în aceste zile noroșe, prin alegerea Metropolitului un astfel de triumf strălucit al bisericii!

Ședința III.

a congresului național bisericesc electoral.

— 1931 Decembre —

Deși ședința era avisată numai pe orele 10 a. m., deja pe la 9 și 30 minute, deputații congresuali s'au aflat în sala de ședințe. Afară de dênșii și numeroși domni nemembri ai congresului, au intrat în sală ocupând spațul gol, iar galeria foarte îndesuită de public, în care peste 25 dame. Peste tot un interes deosebit și viu s'au manifesta față de importantul act.

La orele 10 Prea Sfințitii Domni Episcopi intră în sală și P. S. Sa Ioan Mețianu ocupă presiđiul, deschide ședința și s'au trece îndată la verificarea protocolului.

După verificare, notarul general Mateiu Voileanu cetește un act al consistorului metropolitan dat din cea mai nouă ședință a sa, de ieri, prin care de comisar al consistorului pentru conducerea ședinței de alegere, e denumit Ilustritatea Sa dl arhiepiscopul și vicariu arhiepiscopesc Dr. Ilarion Pușcariu, după ce P. S. Sa Părintele Episcop Mețianu s'au retras din demnitatea de comisar, ca unul ce va fi luat în combinație la alegere.

Ilustritatea Sa domnul vicariu Dr. Il. Pușcariu ocupă presiđiul, iar Prea Sfințitii Episcopi s'au depărteză amândoi din sală.

Noul comisar promite în cuvinte alese, că își va împlini cu sfințenie onorifica însărcinare, arată că mărețul act s'au așteptă să fie s'au s'au s'au prin congres cu totă curățenia, cu lipsa ori-cărui pasiuni și cu sfințenie. „Rugăm pe Ddșu, dice il. sa, — să ne lumineze și să ne ajute, ca cu votul nostru să ridicăm în scaunul metropoliei o persoană, care cu demnitate să conducă pe Români ortodocși din Transilvania și Ungaria în spiritul legilor și al sfintei biserici dreptcredincioșe“.

Invită pe notarul general Mateiu Voileanu a ceti listele prescise. Notarul cetește: lista deputaților din arhiepiscopie, din diecesa Caransebeș și Arad, apoi una generală; după aceea presintă două pachete de bilete cu numele deputaților; într'un pachet cei din arhiepiscopie, în al doilea cei din diecese împreună.

S'au constată, prin cetirea listelor, câți deputați sunt preșenți. Resultatul: Din arhiepiscopie lipsește 1 (Dr. Iancu Mețianu) și alegerea unuia a fost nulificată (T. V. Gheaja), deci preșenți: 58. Dela Arad lipsesc 4, dela Caransebeș 3, preșenți deci la o altă 53.

S'au purcede la sortare pentru restabilirea parități.

Se începe așezarea în urnă a ședulelor metropoliei: scrutinătorii (Fil. Musta, P. Cosma și P. Rotariu) s'au așeză în jurul urnei. Notarul general cetește câte un nume. Presiđiul îi ia ședula și o dă

în mâna fiecărui scrutinător ca să vadă că de fapt numele celui cetit e scris pe ea, apoi o pune în urnă.

La urmă președintele scote pe rând 5 ședule, sunt scoși și declarați fără vot: Ioan de Preda, Dr. Vasile Preda, Tului Roșescu, Mateiu Voileanu și Dr. Enea Draia.

Președintele enunță paritatea stabilită și ordineză cetirea listei din arhidieceasă rectificată acum prin omiterea celor de mai sus cinci inși, apoi declară lista în starea sa nouă de verificată și constată că fiind 106 votanți, majoritatea voturilor e: 54.

(Ca un curiosum amintim, că și în 1874 au fost tot atâția votanți: câte 53 pe o parte și deci majoritatea aceeași! . . .)

Să purcede la alegerea însași, adică la *votare*.

În mijlocul unei liniști solemne notarul general cetesce câte un nume, iar cel cetit pășește și pune în urnă ședula de vot . . .

Depuse fiind toate voturile, președintele numără ședulele, trecându-le câte una în altă urnă, pentru a constata de consună la număr cu numărul votanților. Să constată că consună.

Președintele archim și vicariu *Dr. Il. Pușcariu* începe apoi cetirea solemnă a ședulelor. O liniște încordată în totă sala. Întâiul vot e pentru P. S. Sa Episcopul *Ioan Mețianu* („să trăiescă” resună sala), al doilea e pentru Prea Sfinția Sa Dl Episcop *Nicolae Popea* („să trăiescă”) resună sala de nou), apoi iar Mețianu și iar Popea, aprópe alternativ.

Fiecare ședulă trece prin mâinile celor 3 scrutinători, ca să se convingă, și să o petrecă în protocoalele lor.

Încetul cu încetul însă numele episcopului Mețianu încep să fie cetit mai des, lista P. S. Sale (aprópe toți își însemnau voturile) începe a fi în creștere proporționată: Mețianu 15, Popea 10, Mețianu 34, Popea 21, Mețianu 45, Popea 30, Mețianu 54 (deci majoritatea; sala resună de nou și repetat „să trăiască!”), Popea 39, și în urmă Mețianu 64 Popea 41 și un vot alb.

Președintele enunță sfirșitul cetirii voturilor și scrutinătorul Parteniu Cosma, anunță rezultatul de mai sus.

Președintele comisariu Dr. Il. Pușcariu enunță apoi solemn, că în virtutea *prescrișelor Statutului Organic și în urma alegerii încheiate, Preasfinția Sa Domnul Episcop al Aradului Ioan Mețianu, e declarat de ales Archiepiscop și Metropolit al Românilor ortodocși din Transilvania și Ungaria.*

O comisie de 3: deputații I. Beleş, I. de Preda și I. Budințanu, merge și vestește pe noul ales și-l poftesce în mijlocul Congresului, ér ședința a fost suspendată până va sosi alesul.

Prea Sfinția Sa, noul ales Archiepiscop și Metropolit, sosind, a fost primit de congres cu entusiaste

ovațiuni și aclamări, și președintele comisariu redeschidând ședința, a adresat, în numele congresului, următoarele cuvinte alesului:

Cu plăcere Vă aduc la cunoștință, că Măritul Congres național-bisericesc Vă-a ales în ședința de astăzi pre Inalt Preasfinția Vóstră de Archiepiscop al arhidiecesei din Transilvania și Metropolit al Românilor din Ungaria și Transilvania.

Tot odată am onóre a Vă esprima în numele Măritului Congres felicitările nóstre cele mai sincere, căci prin votul aceluia sunte-Ți chemat la cea mai înaltă tréptă ierarhică în biserica nóstră ortodocsă română din patrie.

Zelul, înțelepciunea și devotamentul, cu care a-Ți condus o eparchie a metropoliei nóstre în decurs de 24 ani, ne dá garanția și liniștea sufletescă, că sórtea bisericeii nóstre și a Românilor ortodocși din provincia nóstră metropolitană, este pusă în cele mai bune și sigure mâni.

Deci rugăm pe preabunul Dumnezeu să Vă dăruescă viață și sănătate deplină întru mulți ani, spre binele bisericeii nóstre române și spre mângaierea sufletescă a credincioșilor ei!

Să trăiți!

Prea Sfinția Părintele Episcop, ales Metropolit, *Ioan Mețianu*, emoționat a răspuns vestirii și salutului Congresului, cu următoarea cuvântare des intreruptă de aclamații și viu coperită la urmă de aplause:

Mărit Congres!

Domnilor deputați!

La auđul votului, celui atât de măgulitoriu pentru mine, al Măritului Congres; la auđul că Măritul Congres pe mine m'a distins cu încrederea de a mă alege la cea mai înaltă demnitate a bisericeii nóstre naționale din iubita nóstră patrie: sufletul meu smerit se înalță la Dumnezeu, carele conduce sórtea indiviđilor și a popórelor, carele a inspirat și Venerabililor Domni membri ai congresului acel vot — și adénc pătruns de simțul gratitudinei, mă întreb cu Psalmistul: „Ce voiu răsplăti Domnului pentru toate câte a făcut mie?”, pentru a răspunde tot cu același: „Spune-voiu și voiu preamări numele și bunătatea lui înaintea ómenilor, în toate Țilele vieții mele!”

Ori cât de mărétă și de frumoasă este, Dlor deputați, distingerea, de care m'a împărtășit Măritul Congres, cunoscénd și simțind eu și greutatea sarcinei împreunate cu aceea, după un serviciu obositoriu de 45 de ani, prestat bisericeii nóstre din tot sufletul meu, — ași avea cuvént a me subtrage dela asemenea sarcină grea; dar avénd în vedere cuvintele sfintei evanghelii, că: „Unde sunt doi sau trei întruniți în numele Domnului, acolo este și Domnul între ei, și ori ce ar cere, va fi lor dela Dumnezeu Tatăl”: în virtutea acestor sfinte cuvinte, considerând eu votul bisericeii de voința lui Dumnezeu, nu cutez a mă subtrage nici dela acea sarcină, ca să nu păcătuesc înaintea lui Dumnezeu, ci supunéndu-mé cu totă resignațiunea prea înaltei lui voințe, pelângă cea mai adéncă mulțămită, primesc înalta demnitate, la care sunt ales. Și dacă votul Măritului Congres, va întimpina și

consensul înaltului guvern și prea înalta grație a Maies-tății Sale prea gloriosului nostru Domnitoriu : me voi nisui, Dlor deputați, a justifica și prin fapte, încrederea pusă în mine, lucrând împreună și în conțelegere cu iubitul meu frate în Christos, Preasfințitul Domn Episcop din Caransebeș, apoi cu DVóstră și cu ceilalți factori ai bisericeii noastre, la desvoltarea, consolidarea și înaintarea trebilor noastre bisericești, în consonanță și cu interesele iubitei noastre patrii.

Deși am firma convingere, Dlor deputați, că atunci când D-Vóstră, inspirați de bunul Dumnezeu, v'ați concentrat, în așa mare măsură, încrederea în mine, ați făcut această numai din îngrijirea și interesul cel mare ce-l purtați la inimă față de sfânta noastră biserică, — deși prin această alegere s'a pus o nouă sarcină grea pe umerii mei : totuși, după Dumnezeu, mă simțesc și DVóstră datoriu cu cea mai mare mulțămintă. De aceea Vă și rog să primiți cea mai adâncă a mea mulțămintă și recunoscință, pentru încrederea și iubirea ce mi-ați arătat astăzi, și să binevoiți a'-mi păstra acele simțeminte și pe viitoriu, precum vă voi păstra și eu DVóstră recunoscința mea căldurosă în toate zilele vieții mele.

După acestea implorând binecuvântarea cerului asupra D-Vóstră și asupra lucrărilor D-Vóstră, Vă otez din suflet, încă mulți ani de conlucrare mănósă la popul cel mare al mântuirii noastre, Vă otez, Dlor deputați, mulți ani fericiți!

Cu întreite urări de „trăiască“ și îndelungi a-plause, a luat congresul la cunoștință declarațiunea Prea Sfinției Sale, că se supune votului Congresului și primește înalta demnitate la care l'a chemat.

După acestea Prea Sfințitul arhieru s'a despărțat iarăși din mijlocul Congresului, petrecut de viile lui aclațiuni, iar congresul și-a urmat rezolvarea agendelor puse încă la ordinea zilei.

Comisiunea budg et a r ă prin referentul său Nicolau Ivan, a propus a se licvida în mod provisoriu pentru toți membrii congresuali, în sarcina singuraticelor eparhii proiectul de budget pentru ședințele de până azi. Propunerea comisiei a fost primită cu adausul, că lista deputaților și a speselor socotite lor, să fie vidimată și controlată de e co-rectă, pentru archidiecesă de notarul general Mateiu Voileanu ; cea a deputaților din diescesa Aradului, de cătră deputatul Dr. Traian Putici ; cea a deputaților din diecesa Caransebeșului, de cătră deputatul Dr. Tr. Badescu.

Președintele comisariu Dr. Il. Pușcariu notifică la acest loc, că *Congresul rămâne în permanență până la primirea prea înaltei rezoluțiuni, dar că în care și se va ținea procsima ședință pentru a lua la cunoștință prea înalta rezoluțiune, asta se va avisa la timp din presidiu.*

Congresul mai ia în urmă dispoziții pentru verificarea protocolului ședinței prezente în care s'a întâmplat actul alegerii. În scopul acesta deputații se vor întruni mâne (Duminecă în 21 Dec, v.) la

orele 12 din și în cancelaria Consistoriului metropolitan.

Cu acestea președintele-comisariu a declarat, la orele 12 și 10 min., de închisă această memorabilă ședință, în care s'a sêvêrșit un act atât de important pentru biserica noastră.

Virtuțile teologice.

(Continuare și fine.)

Contrastele speranței. Există o speranță și o așteptare, care întrece marginile impuse de credința creștină în ceea-ce avem să sperăm, un exces al speranței. Cu deosebire două sunt formele în care se manifestează acest contrast :

a) Aroganța celor-ce ispitesc pe D-șeu. Aceasta constă în aceea, că omul fără motive suficiente și legale așteaptă o întervenire miraculosă a-lui D-șeu, și caută de a provoca această prin ore-care faptă. O ast-feliu de aroganță conțin așa numitele o r d a l i i sau judecăți d-șeești, prin care să căuta de a să pune la probă dreptatea lui D-șeu în favorul asupritei nevinovății și al adevêrului omenesc mărturisit, pe care însă nu îl poți constata. Ideia religioasă în urmarea căreia o ast-feliu de lucrare ia asupraș aparțința deosebitei pietăți în mărturisirea lui D-șeu, este de origine păgână și aparține domeniului superstițiunii.

b) Presumpțiunea sau închipuirea mântuirii sigure. Și aceasta se bazează pe o idee religioasă falsă, în urmarea căreia noi pretindem dela religiune ca să ne asigure mântuirea, să ne liniștească în internul nostru, fără ca să folosim mijlócele ce ni-s'au dat spre ajungerea ei, după cum țice ap. Paul „de a lucra cu frică și cu cutremur“. ¹⁾ Atragerea cu care sectele religioase influențează în cercuri mai mare subtragându-se dela doctrina bisericeii, în cea mai mare parte zace în asigurarea cu care acestea vestesc siguritatea mântuirii și prin această liniștesc sentimentul. Presumpțiunea mântuirii sigure primește de aceea diferite forme după caracterul deosebit al diferitelor direcțiuni religioase.

2. Contra speranței să mai păcătuieste pe de altă parte prin lipsa de încredere și putere morală, când omul se luptă cu necazurile și greutățile lumii acesteia. Aici trebuie să ne gândim mai întâi la descurajare, care își are basa în o deprimare a sentimentului. Acestea nu sunt într'atâta acte a-le voinței, cât afecte, dispozițiuni, cercări, cari spiritele normale le lasă nealterate și au de regulă o influență

¹⁾ Filipeni 2, 12.

mai mare asupra melancolicilor. Ast-feliu există un stadiu al descurajerii sau al lipsei de speranță cu colorit religios, isvorind din sentimentul nevredniciei de a mai aștepta dela D-țeu grație și îndarare. In cel mai înalt stadiu să arată însă desperarea, adecă inchipuirea și simțirea propriei slăbiciuni și neputințe morale, de a se mai putea încă odată smulge din noroiul păcatului și al patimelor.

Nu trebuie să confundăm desperarea cu aceea frivolitate, care lapadă viața când devine sarcină. Desperarea este o urmare a ăestepării conștienței. Ea este frica de dreptatea lui D-țeu, greața sentimentului de lucrurile lumii, însă fără curaj de a rupe cu păcatele și fără de credință în sine însuș și în posibilitatea unei reînnoiri interne.

După esența ei desperarea eschide tótă posibilitate unei îndreptări, și de aceea este ea un păcat contra Duhului Sânt.

De altă parte însă nu trebuie să-i imputăm celui desperat ori-ce isbucnire a impacienței sale; să nu înmulțim noi durerea celui necăjit și amărit. Insuș Mântuitoriul a isbucnit prin cuvintele: D-țeuul meu, D-țeuul meu pentru ce m'ai părăsit?

c) *Dragostea.*

Despre dragoste nu suntem în stare a a o definițiune reală, corectă, togmai așa precum n'o putem face această nici despre viața și D-țeuul însuș.

Dragostea, carea este în noi nu este alta decât aceea care este în D-țeu. Adevărată dragoste pôte fi în noi numai, dacă D-țeu, dragostea însuș, este în noi și efeptuiește în noi dragostea. Tóte definițiunile scolasticilor despre dragoste sunt tautologii. Caracteristica fundamentală a dragostei este dorința după un lucru bun și vrednic de a-l posede. Tot ce ne încurjură influințează asupra noastră. Ast-feliu obiectele materiale influințează asupra sensualității, ér cele spirituale asupra spiritului, asupra sentimentului mai înalt, asupra inimii. Omul prudent va sci tot-dauna să se ferească de influința celor materiale și va urma celor spirituale, alegând între bunurile diferite pe cel mai bun.

Dragostea ca virtute teologică cuprinde două obiecte: a) primar, care e D-țeu și b) secundar, care e deaprópele. Va să ăică D-țeu e motivul și obiectul dragostei ce o arătăm față de dânsul, și al dragostei, ce o manifestăm față de deaprópele.

Datorința creștinească cea mai însemnată este, ca să iubim pe D-țeu în gradul cel mai mare posibil. Insaș mintea o pretinde aceasta dela noi, deóre-

ce recunoște, că El este creatorul susțitoriul și guvernatorul cel mai înțelept; și că El esto întemeietoriul nostru și al fericirii noastre. Trebuie să recunoștem, că El ne-a inzestrat cu feliurite puteri și calități spre a ne ajunge scopul. Nemărginita sa iubire față de neantul omenesc a arătat-o D-țeu prin trimiterea unicului său Fiu în lume, ca „tot cel ce crede într'ensul să nu piară“, care s'a sacrificat pentru noi, renoind de nou raportul original dintre D-țeu și omenime. Dacă însă s. scriptură ne arată nemărginita iubire a-lui D-țeu față de noi, ne și deobligă, ca și noi să-l iubim. „Să iubești pe D-nul D țeuul Tău din tótă inima ta, din tot sufletul tău“, etc. ér Mântuitoriul Christos adaugă, că acesta este porunca cea mai mare.

Pentru-ca să iubim pe D-țeu cu adevărată cuviință să cere, ca dragostea noastră să poseadă următoarele calități: a) să fie curată și săvirșitoare de tóte; adecă ca dragostea noastră pe ăi ce merge trebuie să crească, să se cimenteze, și în fine ca noi să iubim pe D-țeu nu pentru cele ce a făcut pentru noi, ci pentru El însuș. b) Să fie spirituală, pentrucă „Duh este Domnul și cel-ce se închină Lui, să cade să se închine cu Duhul și adevărul.“ c) Să fie fiască, pentru-că prin fapta mântuirii noi am intrat cu D-țeu în raportul de Tată și fii. d) Să fie activă și practică, adecă să se manifesteze prin adencă onorare și prin necondiționată împlinire a voinții lui D-țeu. 5) în fine statornică, că adecă tóte cugetările, dorințele și faptele noastre să fie pētrunse și pline de dânsul, fără schimbare și fără contenire.

Din dragostea lui D-țeu resultă un șir de virtuți, cari tóte se referesc la D-țeu, și se numesc fructe ale dragostei. Cele mai însemnate sunt: a) fiasca frică de D-țeu, sau vecinica grije, ca noi nimic să nu gândim, să nu vorbim și să nu facem, ce ar fi spre vătămarea lui D-țeu. b) zelul și sîrguința d'a să curăți de tot feliul de necuviințe, și d'a progresa din ăi în ăi spre perfecțiunea morală; și în fine c) cel mai ales fruct al dragostii e supunerea cuviinciosă și ascultarea de D-țeu.

Ca contraste ale dragostei să pôte privi ori-ce păcat în special însă: a) Ura lui D-țeu, care pôte fi numai internă, sau să pôte manifesta și în extern în hula lui D-țeu, în rezistența ce o face orânduielilor lui, și cu deosebire în poziția ce o ia față de biserică și față de servitorii lui D-țeu. Ura lui D-țeu e un păcat dintre cele mai mari și să

numește păcat satanic. b) Opus activității dragostii e trândăvia, izvorul multor rele și păcate, fiindcă paralizează puterea activă a omului pentru cele bune, din care cauză se și numește ea păcat capital. c) în fine curăția dragostei se vatămă prin fanatismul religios, care se bazează pe egoism și pe mărginire spirituală, adică pe un zel nedumerit, purcedător din motive egoistice pentru religione.

z.

D I V E R S E.

* *Pré Sântiele Lor*, Domnii Episcopi ai nostri Ioan Meșian al Aradului și Nicolae Popea al Caransebesului s'au rentors acasă Lunia trecută dela Sibiu, unde au participat la ședințele congresului național bisericesc electoral.

* *Servitiu divin*. În ziua primă a sfințelor sărbători ale Nasaerii Domnului s'a oficiat în biserica catedrală din Arad sfânta liturgie prin Pré Sântia Sa părintele Episcop al Aradului Ioan Meșian asistat de preoțimea din loc în ființa de față a unui însemnat număr de credincioși. La finea sfinței liturgii Pré Sântia Sa a ținut cuvântarea pastorală de Nascerea Domnului, carea s'a trimis tuturor comunelor bisericesci din eparchia.

* *Archiepiscopul și Metropolitul Dr. Miron Romanul*. Sub titlul acesta a apărut în tipografia arhidieceșană din Sibiu o broșură edată de Ilie din Urseni. Acastă broșură espune în o limbă frumasă biografia scurtă, bóla, mórtea și înmormântarea Pralt Présfințitului Archiepiscop și Metropolit al Românilor ortodossi din Transilvania și Ungaria.

* *„Revista Economică”* organ pentru societăți financiare și comerciale. Sub titlul acesta a început a apăre odată în lună în tipografia arhidieceșană din Sibiu sub direcțiunea dlui Dr. Corn. Diaconovich o fôia de specialitate pentru tóte cestiuile, ce privesc desvoltarea finanțiară-economică a poporului nostru. Lipsa unui astfelu de organ de specialitate este de mult sêmșită. De aceea sperăm, că va fi îmbrățișat de publicul român cu tótă căldura, și va face cele mai bune servitiu întru desvoltarea noastră economică ulterioară.

* *Mórtea metropolitului bulgar*. Din Sofia, capitala bulgară, se anunță, că metropolitul Gregorie a răposat în aprindere de plumâni.

Inmormântarea lui s'a făcut cu mare pompă în 18 30 Decembre.

La conductul funebru a luat parte întrégă preoțimea, principele și principesa, ministrii, corpul diplomatic, autoritățile civile și militare și public în număr de mai multe mii.

Osămintele răposatului metropolit se depun spre vecinică odihnă în biserica Sf. Nicolae din Ruscuc.

* *Decanul prelaților ortodoxi*. Patriarhul grec din Alexandria, Sophronius, și-a celebrat acum de curênd a suta aniversare a nasterii sale. Acesta este decanul înalților prelați ortodoxi din lumea întrégă. El și-a păs-

trat tóte facultățile oficióse la ocașuni solemne și vocea sa încă e tot așa sonoră ca acum 60 de ani. Mai mult, acest bătrân centenar întreprinde în tóți anii o lungă călătorie peste mare, spre a petrece lunile de vară în insula Leros, în archipelagul turcesc al mării Egeice. Înainte cu câți-va ani patriarhul Sophronius și-a celebrat a 70-a aniversare a sântirei sale ca preot și a 65-a ca episcop. Țarul Nicolae II are mare stimă cătră acest venerabil prelat, pe care l'a cunoscut, când era Țarevici (prinț moștenitor) când cu trecerea sa în Egipt, în călătoria sa în jurul lumii. Sophronius, a primit un cadou dela Țarul o sumă însemnată — patriarhul fiind sêrac — cu o scrisóre fórte afectuóasă dela cancelaria imperială.

* *Bibliografie*. „Enciclopedia Română”, publicată din însărcinarea și sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, de Dr. C. Diaconovich.

După un interval de abia 6 septêmâni a apărut un nou fascicol, al 12-lea, al acestei mari publicațiuni. cuprinđând articolele Dame—Doc, laolaltă mult preste 1000. Amintim în special biografiile rom. Damian, Dan, Danielescu, Daponte, Darabanth, Darachi, Darclée, Davila, Deș, de Tămășel, Delavrancea, Demetrescu, Demetriescu, Densușianu, Depărățean, Despot Vodă, Desseanu. Diaconovici-Loga, Diaconu, Dima, Dimitrescu, Dimitriade, Dimitrovici, Dimitrovița, Dionisie, Djuvara, Dobra, etc., apoi dintre celelalte articole mai mari și mai importante: Demografia și Desinfectarea de Dr. Felix, Dentițiunea, Diabetes și Difteria de Immerwoll, Digestiunea de Vaschide, Descendența și Distoma de Dr. Leon, Divanurile ad-hoc de Floru, Districtele valachice de Traila, Dobrogea și Datoriile publice de Nacian, Diplomația de Lecca Docuri de P. Radulescu, Dicționar de Tiktin, etc. Dintre ilustrațiuni amintim un tablou al Diamantelor mai mari și podul dela Cernavoda.

Abonamentele se fac la W. Kraft în Sibiu (depoșit general pentru România: E. Sterck, Bucuresci) și se primesc numai pentru publicațiunea întreagă. Prețul de prenumerare: pentru un tom broșurat fl. 10.—, compactat fl. 11.60 (în România Lei 25.—, resp. 28.50). În deosebi amintim, că abonații, cari la timpul său au achitat numai prețul tom. I, au să trimită fără amênare și prețul tomului II, ca să li-să poată expedia fascicolele nou apărute.

* *Bibliografie*. Marele monument Istoric „Uricarul” de Theodor Codrescu a apărut complect în 25 volume, împreună cu o medalie comemorativă de 50 m. m., bătută de noi în onoarea ilustrului barbat: Th. Codrescu care și-a jertfit tótă viața sa pentru acastă folositoare operă.

„Uricarul” oglinda neamului românesc și propășirea țărilor locuite de Români n'ar trebui deci să lipsescă la nici o bibliotecă: Diplomatică, Justițiară, Militară, Eclectică, Instrucțiunelor Publice și Civilă. „Uricarul” op complect în 25 volume cuprinđând 10,480 pagini format în 8° conține: a) Documentele Istорice din timpurile cele mai vechi până în prezent, privitoare la România. b) Tractatele cele mai vechi până în prezent privi-

tóre la România. c) Acte relativ la mai tóte mánăstirile din Țară, Transilvania, Bucovina și Basarabia cu daniile făcute de Domnii țarei. d) Archondologia boerilor țarei și rangurile lor în vechime. e) Zapise felurite din cele mai vechi timpuri privitoare la moșiile țarei. f) Inscricțiunile mai tuturor mánăstirilor țarei. g) Cea mai complectă colecțiune de acte diplomatice ale țarei cu țările străine din cele mai vechi timpuri până în prezent. h) Cea mai complectă organizare a armatei din cele mai vechi timpuri până în prezent. i) Cea mai complectă organizare a Justiției țarei din cele mai vechi timpuri până în prezent. j) Cea mai complectă organizare a bugetelor și lefurilor boerilor în vechime. k) Cea mai complectă descriere a școlilor țarei, cu daniile făcute de Domnii țarei, din cele mai vechi timpuri până în prezent. l) Cea mai complectă organizare a legelor țarei din cele mai vechi timpuri până în prezent. m) Cea mai complectă organizare a Eparahiilor Mánăstirelor și Mitropolițiilor țarei, din cele mai vechi timpuri până în prezent. n) Cea mai complectă descriere a agriculturii și Comerțului țarei din cele mai vechi timpuri până în prezent. o) Cea mai complectă organizare cooperativă a breslașilor țarei din cele mai vechi timpuri până în prezent. Intr'un cuvânt ori ce acte din timpurile cele mai vechi până în prezent, relativ la Rumínia se pot găsi în această neaparat folositóre operă. La mórtea ilustrului barbat Th. Codrescu rămánând 22 volume gata tipărite și 3 volume în manuscris, pe care le-am editat noi luând tot-odată în proprietatea noastră și cele lalte 22 volume. Ast-feliu am complectat valorósa scriere a ilustrului barbat, cu scopul de-a-o da în mână celor ce țin a cunoște Istoria neamului romínesc de la obârșia ei și până aji. Intregul op în 25 volume cu medalia comemorativă se trimete franco cu lei 150, în loc de 200 lei, cum este prețul marcat.

Frații Șarga librari—editori—autiquari Iași

Recercare: *Administrațiunea tipografiei diecesane rógă prin această pre toți P. T. DD. abonenți ai foiei noastre, cari încă n'au solvit costul de prenumerațiune, să binevoescă a trãmite abonamentul cu reíntórcerea postei.*

INVITARE DE PRENUMERAȚIUNE

LA

„BISERICA și ȘCÓLA.“

Fóia bisericéscă școlastică, literară și economică.

Cu 1 Ianuarie stil vechiu 1899 deschidem abonament nou la „Biserica și Școla.“

Rugăm pre toți domnii abonenți de până acum, cari doresc a avé fóia noastră și pe viitoriu, se binevoiescă a trimite la „Tipografia diecesană“ prețul de prenumerațiune care e:

PENTRU AUSTRO-UNGARIA:

PE UN AN 5 fl. — cr.

” 1/2 ” 2 fl. 50 cr.

PENTRU ROMÂNIA ȘI STRĂINĂTATE:

PE UN AN 14 franci.

” 1/2 ” 7 fr.

Spríjinul moral și material, de care până acuma s'a bucurat fóia noastră, ne îndreptățește a spera, că și în viitoriu vom fi îmbrățișați de asemenea simpatii caldúrose precum și de bună-voința nestrămutată a On. Public cetitoriu.

Redacțiunea.

Concúurse.

Pentru indeplinirea parochiei vacantă Chislața ppresbiteratul Beliu conform Ordin. Venerabilului Consistoriu Orádan de datul 20 Octomvre, (1 Noemvre) a. c. Nr. 1179/153.B. se publică concurs cu termin de alegere pe ziua de 24 Ianuarie v, 1899.

Emolumintele sunt: casa parochială ce se va edifica ori cumpéra cu arendă anuală de 100 fl., pământ parochial de 18 cubule cu venit anual de 200 fl., compețița de pășune și pădure 4/8 sesiune, evaluate cu 20 fl. la an, de la 160 de case câte 1/2 măsură cucuruz ca bir prețuit în 80 fl., stólele anuali la 100 fl. Se observă cumcă alegândul paroch din dotațiune până la 12/25 August 1899 jumătate va trebui s'a dea orfanilor decedatului preot P. Leucuța Cei ce doresc a ocupa această parochiă de III clasă, până în 21 Ianuarie v. au a-și trãmite suplicele ínștruite amésurat Ș-lui 13 din Stat. org. subscrisului în Giriș F. (F.-Györös) p. u. Tenke, ér cu observarea Ș-lui 18 din Regul. pentru parochii au a-sé presenta la s. biserică de acolo pentru a-și aráta destertitatea în cele rituale și în cratorie.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: PETRU SERBU, adm. ppsc.

—□—

Pe basa ordinului Venerabilului Consistor Aradan din 31. Aug. Nr. 1053 șc. se escie concurs pe ștațiunea învățatoréscă dela școla gr. or. rom. din Luncasprie, inspectoratul Beiușului, cu termiu de alegere pe 30 de zile dela prima publicare.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt: a) În bani numărar 300 fl.; b) Pentru scripturistică 5 fl.; c) 5 stângeni de lemne aduse acasă, pentru școlă și învățator. d) Cuartir liber cu grădină de legume. e) Stólele cantonale usuate dela funcțiunile obveniende.

Doritorii de a ocupa acest post sunt pofitiți ca recúrsurile lor adresate comitetului parochial din Luncasprie și ajustate conform prescrișelor Stat. Org. și Ș.-lui 6. art, XVIII din 1879, se le trimită subscrisului protopresbiter și inspector școlar în Robogány cel mult până 3 zile înainte de alegere, avënd recurenții în vreo Duminică, ori sərbátóre a sé presenta în beserica din loc spre a sé face cunoscut cu poporul.

Comitetul parochial.

Ioan Buda, m. p.

not. com. par,

În conțelegere cu mine: ELIA MOGA, m. p. Protopresbiterul Beiușului,

—□—